

КОНЦЕПТ МАЙДАН ЯК ПАСІОНАРНА ЛІНГВОМЕНТАЛЬНА ОДИНИЦЯ

Мар'ян Скаб
доктор філологічних наук, професор
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Надія Тимків
магістр
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Стрімкий розвиток суспільних подій у вирі Революції Гідності породжує нове усвідомлення концепту МАЙДАН, що активізується в народній свідомості, набуває рис і характеристик, які були відсутні раніше. На основі асоціативної сполучуваності слова концепту МАЙДАН із іменниками сформовано 13 доменів іменників, які є поняттєвою основою реалізації МАЙДАНУ. Виокремлено інтегральні та диференційні ознаки кожного з доменів. Унаслідок аналізу словникових статей етимологічних, тлумачних та асоціативних словників й доменів іменників здійснено спробу окреслити МАЙДАН як пасіонарну лінгвоментальну одиницю. У рамках мовознавчої науки, пасіонарність визначаємо як надактивний розвиток певної мовної одиниці, яка за відповідних історичних обставин, інтенсивних процесів у розвитку і формуванні суспільства зазнає гіперактивності у свідомості народу; ця характеристика виявляється на різних рівнях мовної ієрархії. Вивчивши побутування концепту МАЙДАН до Революції Гідності, на основі словникових статей ми виокремили 8 баз профілювання МАЙДАНУ, натомість вивчення МАЙДАНУ на основі поетичного дискурсу, що виник в час Революції Гідності дає підстави для вирізнення 13 доменів реалізації концепту. Зіставивши фони профілювання МАЙДАНУ до і після Революції Гідності, констатуємо часткову переорієнтацію концепту та розширення баз його профілювання, що і є свідченням пасіонарності досліджуваної лінгвоментальної одиниці.

Ключові слова: *концепт, дискурс, ментальність, мікрополе, сполучуваність, консоціат, домен, лінгвоментальна одиниця, пасіонарність.*

THE CONCEPT OF MAYDAN AS A PASSIONARY LINGUISTIC-MENTAL UNIT

Marian Skab
PhD, professor
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Nadia Tymkiv
master
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

The rapid development of social events in the middle of the Revolution of Dignity gives rise to a new awareness of the concept of MAYDAN, that is activated in the people's consciousness, acquires features and characteristics that were absent before. Thirteen domains of nouns, which are the conceptual basis of MAYDAN's realization, are formed on the basis of the associative combinability. The integral and differential features of every domain are singled out. The attempt to outline MAYDAN as a passionary linguistic-mental unit was made in the result of the analysis the lexicographic articles of the etymological, explanatory and associative dictionaries and domains of nouns. Within the framework of linguistic science, passionary is defined as the high active development of a certain linguistic unit, which, in appropriate historical circumstances and intensive processes in the development and formation of society, undergoes hyperactivity in the consciousness of the people; this characteristic becomes apparent at different levels of the linguistic hierarchy. After studying the existence of the concept of MAYDAN before the Revolution of Dignity, we have identified 8 profiling bases of MAYDAN from the lexicographic articles, however the study of MAYDAN based on the poetic discourse that emerged during the Revolution of Dignity gives grounds for distinguishing the 13 domains of concept's realization. Compared the backgrounds of profiling MAYDAN before the Revolution of Dignity and after the Maidan events, we establish the partial reorientation of the concept and the expansion of its profiling bases, which are evidence of the passionary of the linguistic-mental unit under study.

Keywords: *concept, discourse, mentality, microfield, combinability, consociate, domain, linguistic-mental unit, passionary.*

Події листопада – лютого 2013 – 2014 рр., що відбувались на Майдані, закарбувались у пам'яті нашого народу як один із найважливіших і найкращих періодів новітньої історії України. У цей час українці зазнали перелому світогляду на рівні національної свідомості і зміни уявлень про державу і народ загалом [8, с. 3].

Стрімкий розвиток суспільних подій у вирі Революції Гідності породжує нове усвідомлення концепту МАЙДАН, що активізується в народній свідомості, набуває рис і характеристик, які були відсутні раніше.

Проаналізувавши репрезентацію МАЙДАНУ за допомогою словників, і простеживши новітнє осмислення концепту на основі поезії, написаної в час революційних подій, констатуємо різке зростання активності цієї лінгвоментальної одиниці, її пов'язаність з тими поняттями і ділянками життя, які не входили до сфери її побутування до Майдану 2013 – 2014 рр.

Надактивність слова *майдан* на словотвірному рівні описує С. Жаботинська в дослідженні „Язык как оружие в войне мировоззрений“, наводячи приклади лексичних одиниць, утворених у час революції від лексеми *майдан*, причому ці одиниці мають як позитивні, так і негативні конотації, що спричинено різними поглядами учасників Майдану й так званого Антимайдану [8].

Такі енергетичні сплески у побутуванні певних мовних одиниць пропонуємо назвати *мовною пасіонарністю* (термін наш – М. С., Н.Т.). Уперше термін *пасіонарність* до наукового обігу ввів Л. Гумільов, використовуючи його в межах історичної етнології й розуміючи під ним непереможне внутрішнє стремління чи, інакше кажучи, здатність до активних енергетичних дій певного етносу [4; 5; 17]. Поза межами гумільовського трактування термін *пасіонарність* тлумачать так: „риси особистості, виражені вольовими імперативами, прагненням самоствердитись у критичній ситуації, в екстремальних соціокультурних умовах виживання“ [8]; у літературознавстві термін *пасіонарний* функціонує як „означення людини із підвищеною активністю“ [9]. Підсумовуючи усі вище наведені тлумачення, робимо висновок, що *пасіонарність* – це характеристика сутностей, що наділені наденергією; такі енергетичні сплески, на наш погляд, можуть бути і характеристикою лінгвальних явищ, зокрема пасіонарності можуть зазнавати окремі мовні одиниці.

Отже, в рамках мовознавчої науки, *пасіонарність* визначаємо як надактивний розвиток певної мовної одиниці, яка за відповідних історичних обставин, інтенсивних процесів у розвитку і формуванні суспільства зазнає гіперактивності у свідомості народу; ця характеристика виявляється на різних рівнях мовної ієрархії. Прикладом вияву мовної *пасіонарності* вважаємо концепт

МАЙДАН, репрезентований лексемою *майдан*, що за останні два десятиліття зазнавав то пасіонарних спалахів, то занепадав.

Явище пасіонарності МАЙДАНУ демонструємо на основі словників [7; 15; 14; 16] та аналізу поезії Майдану.

Розглянувши трактування і пояснення *майдану* в словниках [7; 15; 14; 16] визначаємо бази побутування досліджуваної лінгвоментальної одиниці: „**вільний простір**“ – *вільне місце, вільна ділянка* [7, 15]; „**форма / розмір**“ – *великий, малий, круглий* [14]; „**зустрічі / прогулянки**“ – *зустріти, зупинити кого-небудь, зустрітись з ким-небудь* [14]; „**суспільно значимі події**“ – *відбувається на майдані* [14]; „**зовнішній вигляд**“ – *має який-небудь вигляд, [не] подобається кому-небудь* [14]; „**віднесеність до місця**“ – *міський, сільський* [7; 15]; „**торги / смолокуріння**“ – *базарна площа, смолярня* [7; 15]; „Президентські вибори 2004 рік“ – *помаранчевий* [16].

Виокремлені одиниці є основним фоном вираження концепту МАЙДАН до Революції Гідності. Події Майдану 2013 – 14 рр. формують нові бази вираження концепту МАЙДАН. Їх визначаємо й досліджуємо на основі поетичних творів, звертаючись до поняття семантичної сполучуваності, на підставі якої робимо висновки щодо одного із виявів мовної пасіонарності досліджуваної лінгвоментальної одиниці. У межах семантичної сполучуваності виокремлюємо домени, що є певними фонами профілювання МАЙДАНУ і свідчать про розширення його побутування на мовних та ментальних просторах українців.

Унаслідок аналізу більше двох тисяч супровідних іменників до слова *майдан*, виявлених у поетичному дискурсі Майдану, формуємо домени, що виступають фонами концепту.

Одним із найважливіших і найяскравіше виражених постає домен іменників „**людський організм**“. Домен іменників „людський організм“ репрезентований такими одиницями: *кров, серце, очі, рана, голова, руки* та ін. Названий домен складається з парцел-іменників:

- „людські органи / тканини“ – *очі, серце, зуби, кров*;

- „тіло (живе / мертве) / частини тіла“ – *тіло, скроні, чоло, живіт, рука, голова, коліно, жменя, спина, нігтики, плече*;

- „процеси, які можуть виникати в організмі внаслідок зовнішнього чи внутрішнього пошкодження“ – *рана, смерть, конвульсії*;

- „фізіологічні можливості / властивості, реакції організму“ – *життя, здоров'я, голос, слюзи*.

Домен, кількість і частотність одиниць якого свідчать про його вагомність для репрезентації МАЙДАНУ, іменуємо „час“. Названа база – особлива категорія вияву МАЙДАНУ, оскільки в її межах увагу акцентовано на повторення подій на

Майдані, тобто алюзії на основі часових категорій повніше передають вираження МАЙДАНУ у межах домену „час“ уже після Революції Гідності. Реалізацію концепту досліджуємо, вивчаючи супровідні іменники з семантикою часу: *час, зима, кінець, рік, століття, лихоліття, день, віки, місяць (листопад), майбутнє* та ін. На просторах домену „час“ виокремлюємо парцели, що розкривають вміст цього фону, а через нього асоціації, пов'язані з часом, які викликає МАЙДАН:

- „пора доби“ – *світанок, ранок, ніч, день*;
- „часова категорія сприйняття реальності“ – *майбутнє, минуле, початок, кінець*;
- „пора року / місяць“ – *зима, осінь, листопад*;
- „одиниці вимірювання часу“ – *мить, хвилина, день, століття, ера*.

Домен „час“, який містить в собі парцелу „пори року“ безпосередньо корелює із доменом „погодні та побутові умови“. Цей домен репрезентований такими іменниками: *вогонь, дим, пожежа, вітри, зима, мороз, стужа* та ін. У межах домену виокремлюємо такі парцели:

- „природні явища“ – *вітер, сніг, мороз, сонце, хмари, туман, повітря*;
- „штучно створені умови“ – *вогонь, пожежа, дим, полум'я, світло*.

Елементи, що об'єднані названими парцелами демонструють несприятливі умови перебування на Майдані.

Майдан у Києві був стихійним явищем, крім того, що туди прибували свідомі громадяни з найвіддаленіших районів України, прикметним було й те, що протестувати приходили цілими сім'ями. Така особливість відображена в межах домену „родина“ як однієї із баз МАЙДАНУ. Домен „родина“ представлений такими одиницями: *мама, тато, дідусь, брат, діти, сім'я, внук, правнук* та ін. Названі лексичні одиниці об'єднують у парцели, що структурують домен „родина“:

- „сім'я“ – *мама (мамця, матір, неньки, матусенька), тато (тато-герой, батько), донька (дочка), син (синочки), кохана*;

- „рід“ – слово рід традиційно поєднується з означеннями *великий, багатий, не похливий, людський* [9], однак поступово поняття роду розширюється, „кровний зв'язок перестає бути його визначальною ознакою, натомість головну роль відіграє національна ознака або спільність інтересів“ [10], у такому значенні одиниця побутує на просторах домену „родина“;

- „нащадки“ – *внук, онуки, правнуки: І знову „Майдани“, і знову „Вітя“ // народ свій „кинув“, як „лохів“. Знову! // На площі вийшли онуки і діти... [2]*, наведений контекст підтверджує, що на Майдані були зовсім юні хлопці і дівчата, яких режим Януковича не жалів, наймолодшому Герою Небесної Сотні – Назарові Войтовичу було всього 17.

Аналізуючи поетичний дискурс Майдану часто знаходимо лексеми *душа* та *дух*, що дає підстави говорити про важливість названих одиниць для розуміння МАЙДАНУ, тому окремим доменом реалізації концепту є „ідеальний складник людини“, структурований парцелами:

- „дух“ – *Але Майдан таки не вправ: // Вже нові сотні йдуть рядами! // Цей Дух братерства – Божий Дар... [6, с.7]*.

- *душа – Майдан нас кличе! // Ми – іскринки вогнів перемог. // На скрижлях душі одвічно – // Україна у нас і Бог... [11, с.29]*.

Велика кількість супровідних іменників концепту МАЙДАН є абстрактними поняттями. Усі абстрактні іменники можна розділити між двома домонами: „позитивні стани / процеси / явища“ та „негативні стани / процеси / явища“.

Домен „позитивні стани / процеси / явища“ репрезентований іменниками: *свобода, мета, добро, сила, правда, згода, підмога, борня, честь, совість, героїзм, терпіння* та ін.

На просторах домену „позитивні стани / процеси / явища“ виокремлюємо такі парцели:

- „правда / перемога“ – *правда, перемога: Дим над Майданом, правда у небі. // Дух перемоги – кличе до себе [6, с.12]*;

- „свобода / воля“ – слова *свобода* і *воля* зводимо до однієї парцели, оскільки обидві одиниці мають спільні семи, які є ключовими для розуміння названої категорії, а отже і концепту МАЙДАН: *Не зрадим Майдану, // Не зрадим героєм. // Хай воля постане стіною крізь дим! // Із нами народи... [6, с. 33]*.

- „непокора / революція“ – *непокора, протест, боротьба, повстання, революція, спротив: На спротив набатом б'є дзвін // І кличе усіх на майдани. // Боротись за правду і честь // Повстали сини України [2]*

- „сила / терпіння“ – *сила, терпіння: Знов ЧАША повна: через край - Терпіння! // Повторення Майдану не спинить – // Карбує крос молодше покоління [6, с.13]*.

- „єднання / підтримка“ – в парцелу також включаємо іменники *клич* і *братерство*, які мають сему „єднання“: *Але Майдан таки не вправ: // Вже нові сотні йдуть рядами! // Цей Дух братерства – Божий Дар... [6, с. 7]*.

- „честь / шана“ – *честь, шана, гідність: І країну, і честь, і свободу // Ми прийшли на Майдан відстояти, // Довелося простому народу // У нерівнім бою воювати [12, с.178]*.

Домен асоціативних іменників „негативні стани / процеси / явища“ складається з таких одиниць: *бідність, невідомість, безодня, чекання, сум'яття, гноблення, підлота* та ін. Цей домен „негативні стани / процеси / явища“ містить парцели:

- „бідність / небезпека“ – *горе, скорбота, траур, страх, невідомість, сум'яття, біль*; до названої

парцели відносимо й такі слова як *погоня, стрільба, розправа, фронт, війна* (слово, використане на позначення подій на Майдані, ужите в переносному значенні і не стосується подій на Сході).

- „обман / зрада“ – до названої парцели включаємо такі лексеми як *брехня*, що є близькою до слова *обман*, а також лексему *підлота*, що трактована як те, що „викликає осуд; негідний вчинок“ й асоціюється з хитрістю і обманом;

- „чвари / руїна“ - сюди також зараховуємо лексеми *вражда*, що трактована як „ворожнеча“ [15] та *розруха*, що означає „перетворення в руїни, руйнування“ [15]: *Покута, розруха, біда. // Недоля безрідного черва. // Почуймо Майдановий зов, // Що кличе сьогодні в дорогу... [12, с. 59].*

Домен „**артефакти / зброя**“ має доволі велику кількість елементів, з-поміж яких: *кайдани, свіча, бронь, казки, квіти, пісня, гроші* та ін. У межах домену виокремлюємо парцели, що структурують названий фон.

- „пісня / танець / слово“ – парцела репрезентує названі елементи як атрибути перебування на Майдані, *слово (слова)* розглядаємо як певний вид зброї, оскільки влучні промови лідерів Майдану надихали, надавали сили далі стояти: *Там в Києві зібравсь Майдан. // Ідея і надія в піснях і танцях молодь зігрівала... [12, с. 199].*

- „державні символи України“ – до названої парцели відносимо такі слова, як *прапор, полотнище, стяг, гімн*, що є часто вживаними при слові *майдан*. Пояснюємо це тим, що під час революційних подій Майдан майорів прапорами (на Майдані можна було побачити Державний Прапор України, прапор ЄС та прапор ОУН): *Дорогу правди осяває сонце, // А на майдані прапори пливуть [2];*

- „зброя / обладунки“ – *бронь, казки, щити, кийки: Іде на приступ Беркут, гримлять їхні щити. // Ох, Олю, не діждешся мене з Майдану ти! // Ні, це не сон кошмарний, і я на жаль не сплю... [3].*

- „гроші“ – виокремлена парцела включає в себе такі лексеми як *гривня, срібняки, долари: Жорстоко убивав за срібняки?! // Майдан в крові. Повстала Україна!.. [2].*

- „похоронні атрибути“ – *свіча (свічі), вінки, квіти (тюльпани, лілеї), могили, дзвони, портрет: Горить свіча і пам'яті сльоза // додолю з неї краплями стікає. // Земля ридає, плачуть небеса – // Майдан героїв з почесю ховає... [3].*

- „споруди / укріплення“ – *намет, дім, хата, шатро, мур, палац, курінь, барикади: ...з голими руками і барикадами із снігу // Проти озброєних силовиків, снайперів, беркутні. // Майдан! У молитвах з вами вся країна [2].*

Велика кількість іменників на позначення понять сакральної сфери дає можливість виокремити іменники з такою семантикою в окремий домен – „сакральна сфера / Бог“. У межах домену

існують парцели:

- „Бог / святі“ – до названої парцели включаємо такі елементи *Бог (Господь, Бог-творець), Ісус, Божжа Мати, архангели, ангел (янголята).*

- „елементи (предмети / явища) християнського релігійного обряду“ – *чаши, ікони, молитва, Хресний хід, агнець, церква, Різдво.*

У поетичному дискурсі Майдану доволі часто трапляються супровідні лексеми, які пов'язують концепт МАЙДАН з попередніми історичними періодами, конкретними історичними подіями і діями:

- „історичні події / явища“ – *Січ, УПА, Крути, Голодомор: Майдан – це Січ, це домни піч, // тут плавка йде і день, і ніч [12, с. 327]; Та кийків биттям не зможуть // Вільний дух зломити // Внукив воїнів УПА // Й правнуків Мазепи. // І вирує навкруги // Майдан у столиці — // Барикади, курені [2].*

- „історичні діячі“ – *Шевченко (Т. Шевченко), Богдан (Б. Хмельницький): Перемогли і батько, і спудей! // Шевченка внуки, козаки Богдана! // Живуть безсмертні у серцях людей, // Герої України і Майдану [2].*

Отже, домен „історія“ чітко ілюструє, що концепт МАЙДАН як героїчне і водночас трагічне явище, асоціюється з найбільш звичайними історичними подіями й відданими Україні постатями.

Наступний домен, який необхідно окреслити, досліджуючи концепт МАЙДАН, – це домен „продукти харчування“. Хоч названа база не є надто широкою, однак на її основі можна дати певні характеристики ментальності українців. Названий домен включає такі парцели:

- „їжа“ – *лимони, борщ, сало: Поспішайте спілкуватись, // Поки ще чекаєм // Й на Майдані борщ і сало // Запиваєм чаєм [2].*

- „напої“ – *чай, молоко: Кожен ніс на Майдан, що міг: // Бинти, шприци і гарячий чай, // Молоко, лимони, бруківку... [12, с. 41].*

Одним із наймасштабніших доменів, у просторах якого реалізується концепт МАЙДАН, є „**територія / географічні об'єкти**“. Домен „територія / географічні об'єкти“ репрезентований такими одиницями: *гори, Карпати, ріка, Дніпро, Дністер, країна* та ін. Названий домен структурований такими парцелами:

- „Україна / топоніми України“: *Україна, Схід, Захід, Київ, Львів, Крим. Карпати, Дніпро, Дністер: І незбагнений голос Майдану! // Пісня нескорена сонячно плине... // О, Україно! // О, Ukraine!.. [6, с. 17];*

- „світ / Європа“: *світ, Європа, Відень, Лондон: Вітер з Майдану розлетівся нестримно // Зі столиці Твоєї по світах, Україно! [6, с. 11].*

- „Росія / регіони“ - *Росія (Раша), Кремль, Рязань: Твій Майдан, як Господа орган! // Україно, вижени доценту // Служників кремлівської Москви! [2].*

Проаналізувавши побутування концепту МАЙДАН до Революції Гідності, на основі словникових статей ми виокремили 8 баз профілювання МАЙДАНУ, натомість вивчення МАЙДАНУ на основі поетичного дискурсу, що виник в час Революції Гідності, дає підстави для вирізнення 13 доменів реалізації концепту. Зіставивши фони профілювання МАЙДАНУ до Революції Гідності і після Майданівських подій, констатуємо часткову переорієнтацію концепту та розширення баз його профілювання, що і є свідченням пасіонарності досліджуваної лінгвоментальної одиниці.

Література

1. ART MAIDAN. Искусство ЕВРО-МАЙДАНА. [Електронний ресурс]. URL.: <http://art-maidan.blogspot.com/>.
2. Вірші та пісні про Майдан і майданівців. [Електронний ресурс]. URL.: http://zhnyborody.te.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=291&Itemid=541
3. Група пам'яті Храпаченка Олександра. Аж душа болять... [Електронний ресурс]. URL.: https://m.vk.com/topic-66803422_30053431
4. Гумилев Л. Н. Пассионарная индукция [Електронний ресурс]. URL.: <https://www.e-reading.club/book.php?book=17542>
5. Гумилев Л. Н. Место пассионарности в историческом синтезе: [Електронний ресурс]. URL.: <https://www.e-reading.club/book.php?book=17542>
6. Дичка Н. Знакове світло Майдану: збірка поезій. К.: Смолоскип, 2014. 48 с.
7. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / [Р. В. Болдирев, В. Т. Коломієць, Т. Б. Лукінова та ін. ; редкол. : О. С. Мельничук (голов. ред.) та ін.]. К.: Наук. думка, 1989. Т. 3: Кора – М. 549 с.
8. Жаботинская С. А. Язык как оружие в войне мировоззрений [Електронний ресурс]. URL.: http://uaclip.at.ua/zhabotinskaja-jazyk_kak_oruzhie.pdf 24
9. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. К: ВЦ „Академія“, 2007. 624 с.
10. Макарець Ю. С., Сліпчук О. М. Концепти РІД, РОДИНА, СІМ'Я в мовній картині світу українців [Електронний ресурс]. URL.: [file:///C:/Users/lenovo/Downloads/Nzfn_2013_1_16%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lenovo/Downloads/Nzfn_2013_1_16%20(1).pdf)
11. Материнська молитва. Українки – героям Майдану: Поезії / передмова Т. Череп-Пероганич, Ю. Пероганич. К.: Наш Формат, 2014. 71 с.
12. Небесна Сотня: антологія майданівських віршів / упорядкув., передмова Л. Воронюк. Чернівці: Вид. дім „Букрек“, 2014. 394 с.
13. Новий словник іншомовних слів: близько 40000 сл. і словосполучень / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка; За ред. Л. І. Шевченко. К.: АРІЙ,

2008. 672 с.

14. Сахно І.П., Сахно М. М. Словник сполучуваності слів української мови (найуживаніша лексика). Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 1999. 544 с.
15. Словник української мови: в 11 т. К.: Наук. думка, 1970 – 1980.
16. Український асоціативний словник. У 2 т. Т. 1: Від стимулу до реакції / С. В. Мартінек. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. 344 с.
17. Юрій М. Етногенез та менталітет українського народу. Чернівці: [б. в.], 1997 (Від. полігр. Чернів. ЦНТЕІ). 169 с.

REFERENCES

1. ART MAIDAN. Yskusstvo EVRO-MAIDANA. URL.: <http://art-maidan.blogspot.com/>.
2. Virshi ta pisni pro Maidan i maidanivtsiv. URL.: http://zhnyborody.te.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=291&Itemid=541.
3. Hrupa pamiati Khrapachenka Oleksandra. Azh dusha bolyt... URL.: https://m.vk.com/topic-66803422_30053431
4. Humylev L. N. Passyonarnaia ynduktsyia. URL.: <https://www.e-reading.club/book.php?book=17542>
5. Humylev L. N. Mesto passyonarnosty v ystorycheskom synteze: [Elektronnyi resurs]. URL.: <https://www.e-reading.club/book.php?book=17542>
6. Dychka N. Znakove svitlo Maidanu: zbirka poezii. K.: Smoloskyp, 2014. 48 s.
7. Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy: u 7 t. / [R. V. Boldyriev, V. T. Kolomiiets, T. B. Lukinova ta in. ; redkol. : O. S. Melnychuk (holov. red.) ta in.]. K.: Nauk. dumka, 1989. T. 3: Kora – M. 549 s.
8. Zhabotynskaia S. A. Yazyk kak oruzhye v voine myrovozzrenyi. URL.: http://uaclip.at.ua/zhabotinskaja-jazyk_kak_oruzhie.pdf 24
9. Literaturoznavcha entsyklopediia: U dvokh tomakh. T. 2 / Avt.-uklad. Yu. I. Kovaliv. K: VTs „Akademiia“, 2007. 624 s.
10. Makarets Yu. S., Slipchuk O. M. Kontsepty RID, RODYNA, SIM'ia v movnii kartyni svitu ukraintsiv. URL.: [file:///C:/Users/lenovo/Downloads/Nzfn_2013_1_16%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/lenovo/Downloads/Nzfn_2013_1_16%20(1).pdf)
11. Materynska molytva. Ukrainky – heroiam Maidanu: Poezii / peredmovva T. Cherep-Perohanych, Yu. Perohanych. K.: Nash Format, 2014. 71 s.
12. Nebesna Sotnia: antolohiia maidanivskykh virshiv / uporiadkuv., peredmovva L. Voroniuk. Chernivtsi: Vyd. dim „Bukrek“, 2014. 394 s.
13. Novyi slovnyk inshomovnykh sliv: blyzko 40000 sl. i slovopoluchen / L. I. Shevchenko, O. I. Nika; Za red. L. I. Shevchenko. K.: ARII, 2008. 672 s.
14. Sakhno I.P., Sakhno M. M. Slovnyk spoluchu-

- vanosti sliv ukrainskoi movy (naiuzhyvanisha leksyka). Dnipropetrovsk: Vyd-vo Dnipropetr. un-tu, 1999. 544 s.
15. Slovnyk ukrainskoi movy: v 11 t. K.: Nauk. Dumka, 1970 – 1980.
16. Ukrainskyi asotsiatyvnyi slovnyk. U 2 t. T. 1: Vid stymulu do reaktsii / S. V. Martinek. Lviv: Vydavnychiy tsentr LNU imeni Ivana Franka, 2007. 344 s.
17. Iurii M. Etnohenez ta mentalitet ukrainskoho narodu. Chernivtsi: [b. v.], 1997 (Vid. polihr. Cherniv. TsNTEI). 169 s.